

Krzysztof Wach, Beata Glinka

Rozwój badań nad przedsiębiorczością w kontekście globalnym [od redaktora naukowego]

Problemy Zarządzania 14/3 (2), 5-10

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Rozwój badań nad przedsiębiorczością w kontekście globalnym (od redaktorów naukowych)

Oddajemy do rąk czytelników kolejny numer kwartalnika *Problemy Zarządzania*, który poświęciliśmy problematyce przedsiębiorczości, a dokładnie rozwojowi badań nad przedsiębiorczością w kontekście globalnym. Przedsiębiorczość jest wielowymiarowym oraz wieloaspektowym obszarem badawczym, który cechuje multidyscyplinarność (oznaczająca prowadzenie badań w wielu dyscyplinach naukowych odrębnie) i/lub interdyscyplinarność (obejmująca badania co najmniej dwóch dyscyplin naukowych). Przedsiębiorczość stanowi przede wszystkim obszar poznawczy w ramach nauk ekonomicznych (zarówno w ekonomii, jak i w naukach o zarządzaniu). Badania nad przedsiębiorczością prowadzone są w ujęciu lokalnym, regionalnym, krajowym, jak również międzynarodowym, co jednoznacznie odzwierciedlają teksty zawarte w niniejszym numerze. Zbiór prezentowanych tutaj artykułów jest dowodem na to, że instytucjonalny dorobek polskich badaczy przedsiębiorczości jest znaczący i posiada duży potencjał rozwoju. Mamy nadzieję, że opracowanie to jednoznacznie ukaże różnorodność, ale przede wszystkim bogactwo naukowe polskich badaczy przedsiębiorczości, akcentując równocześnie pewne desygnaty pozwalające na wyodrębnienie przedsiębiorczości w ramach nauk ekonomicznych (ekonomii, nauk o zarządzaniu). Tematyka ta nie pierwszy już raz gości na łamach kwartalnika, w naszej opinii jest to jednak uzasadnione jej teoretycznym i praktycznym znaczeniem, a niniejszy numer *Problemy Zarządzania* pokazuje, jak złożonym i wielopłaszczyznowym obszarem jest przedsiębiorczość, zwłaszcza w międzynarodowym kontekście. Tematyka ta spotkała się z wyjątkowo dużym zainteresowaniem, a z nadesłanych tekstów do obecnego numeru wybrano aż 13 artykułów.

Numer otwiera artykuł zatytułowany *Tworzenie, zatrzymywanie i przechwytywanie wartości w organizacjach przedsiębiorczych* został napisany przez Wojciecha Dyducha. Do tej pory w literaturze uwaga skierowana jest na poszukiwanie zależności między innowacyjnością, przedsiębiorczością a efektywnością funkcjonowania organizacji. Artykuł ten rozszerza tak określoną zależność, zakładając, że rezultatem ożywiania przedsiębiorczości w organizacjach jest przede wszystkim tworzenie wartości.

Katarzyna Bratnicka oraz Monika Kulikowska-Pawlak artykuły swojego autorstwa pt. *W kierunku zintegrowanej struktury nośnej przedsiębiorczego przedsiębiorstwa* analizują wpływ przedsiębiorczości organizacyjnej jako zdolności dynamicznej na efektywność organizacyjną przedsiębiorstwa.

Wyniki badań oparto na próbie 158 małych i średnich przedsiębiorstw z województwa śląskiego.

Krzysztof Brzostek oraz Anna Michna w swoim artykule nt. *Empirical studies concerning the relationship between knowledge management and effective performance in small and medium-sized enterprises – selected preliminary results* prezentują wstępne wyniki badań empirycznych dotyczących zależności pomiędzy zarządzaniem wiedzą, efektywnością funkcjonowania przedsiębiorstw małych i średnich, na próbie 120 przedsiębiorstw z województwa dolnośląskiego.

Teresa Kraśnicka oraz Wojciech Głód w swoim tekście pt. *Determinanty szybkiego wzrostu przedsiębiorstw w Polsce* wyjaśniają pojęcie i znaczenie przedsiębiorstw wysokiego wzrostu (*high-growth, hyper-growth*) oraz omawiają wybrane czynniki, które wpływają na ponadprzeciętną dynamikę wzrostu przedsiębiorstw. Część empiryczna artykułu bazuje na analizie 4000 polskich przedsiębiorstw.

W kolejnym artykule zatytułowanym *Movements between Entrepreneurship and Paid Employment: Experiences of Polish Entrepreneurs in the International Context* Piotr Zientara oraz Anna Maria Nikodemowska-Wołowik w sposób wysoce umiejętny łączą mocno eksplorowany w badaniach nad przedsiębiorczością wątek pracy najemnej (płatnej) i samozatrudnienia z kontekstem międzynarodowym, wspomagając się solidnymi badaniami empirycznymi.

Kolejny artykuł, który zatytułowano *Wyjście przedsiębiorcy – perspektywy i wyzwania badawcze*, został napisany przez Izabelę Koładkiewicz oraz Martę Wojtyrę. Artykuł to udana próba konceptualizacji wyjścia przedsiębiorcy (*entrepreneurial exit*). Autorki dokonały charakterystyki wybranych wymiarów zjawiska wyjścia przedsiębiorcy z perspektywy strategii firmy w ujęciu funkcjonalnym (w tym m.in. strategii sukcesyjnej w firmie rodzinnej).

Kolejny artykuł pod tytułem *International Environment and its Influence on the Entrepreneurial Internationalization of the Firm: The Case of Polish Businesses* autorstwa Agnieszki Głodowskiej, Bożeny Pery i Krzysztofa Wacha. Artykuł bazuje na założeniach przedsiębiorczości międzynarodowej, która analizując procesy internacjonalizacji przedsiębiorstw, skupia się na trzech elementach – przedsiębiorcy, przedsiębiorstwu i otoczeniu. Autorzy analizują przy wykorzystaniu ankietyzacji rolę otoczenia w procesie umiędzynarodowienia polskich przedsiębiorstw.

Artykuł Oksany Kiforenko pt. *Internationalisation of Banks – A Multilevel Analysis of Positive Effects in Regard to Competitiveness* ukazuje proces internacjonalizacji banków, co przekłada się na ich konkurencyjność, zwłaszcza w międzynarodowym kontekście. Artykuł przedstawia kilka poziomów analitycznych – poziom międzynarodowy (UE), poziom krajowy (Ukraina, Niemcy) oraz poziom mikroekonomiczny (Deutsche Bank).

Artykuł Tamary Florčić pt. *Specialized SME in Hotel Industry in Croatia and Market Positioning* to swoistego rodzaju studia pozycjonowaniem małych

i średnich przedsiębiorstw z branży hotelarskiej oraz ich pozycją w wysoce konkurencyjnym środowisku turystyki biznesowej. Artykuł bazując zarówno na badaniach ilościowych, jak i jakościowych, próbuje zidentyfikować dalsze możliwości rozwoju przedsiębiorstw z sektora z MSP działających w branży hotelarskiej w Chorwacji.

Lizbeth Martínez Ramírez, Jaime Muñoz Flores oraz Arturo Torres Vargas w artykule zatytułowanym *Analytical Hierarchy Process: An Optimal Methodology for Research in Entrepreneurship* wykorzystali wielokryterialną metodę hierarchicznej analizy problemów decyzyjnych (AHP) jako narzędzie do badań nad przedsiębiorczością w zakresie przewidywania różnego rodzaju polityki rządowej wspierającej tworzenie startupów.

Rafał Wiśła w swoim artykule zatytułowanym *Przewagi technologiczne regionów Europy Środkowo-Wschodniej* dokonuje identyfikacji potencjalnych przewag technologicznych regionów Europy Środkowo-Wschodniej oraz ocenia ich zróżnicowania w układzie międzyregionalnym. Z przeprowadzonej przez Autora analizy wynika, że poziom rozwoju regionu determinuje liczbę rozwijanych specjalizacji, a w grupie 16 najbardziej rozwiniętych regionów Europy Środkowo-Wschodniej obserwuje się występowanie efektu konwergencji w zakresie przewag technologicznych.

Z kolei Arkadiusz Świadek, Piotr Dzikowski, Marek Tomaszewski oraz Jadwiga Gorączkowska w swoim artykule zatytułowanym *Strukturalne uwarunkowania aktywności innowacyjnej w przemyśle – model Pavitta w polskiej gospodarce* dokonują oceny wpływu strukturalnego zróżnicowania przemysłowego przedsiębiorstw na ich aktywność innowacyjną w Polsce. Autorzy na podstawie wyników empirycznych wskazują, że kluczem do akceleracji badań i rozwoju w Polsce jest stymulowanie tej aktywności głównie w podmiotach zaliczanych do wysokich i średnio-wysokich technologii.

Numer zamyka artykuł Roberta Romanowskiego oraz Wiesława Ciechomskiego pt. *Wpływ wydatków związanych z innowacyjnością i przedsiębiorczością na rozwój lokalny regionów przygranicznych Polski Wschodniej*. Autorzy wykazują pozytywny wpływ strategii lizbońskiej realizowanej w latach 2000–2010 na działalność innowacyjną, ochronę środowiska oraz wsparcie rynku pracy na rozwój lokalny w regionach przygranicznych Polski Wschodniej.

Wielość problematyki poruszanej przez autorów odzwierciedla różnorodność współczesnych rozważań dotyczących przedsiębiorczości. Mamy nadzieję, że przygotowany przez nas numer pozwoli czytelnikom, choćby częściowo, zapoznać się z wielowymiarowością tematyki, w której różne obszary badane są z wykorzystaniem rozmaitych metod, co zostało także zilustrowane w niniejszym tomie. Życzymy inspirującej lektury!

*dr hab. Krzysztof Wach, prof. UEK
prof. dr hab. Beata Glinka*

Advancing Entrepreneurship Research in the Global Context (*From the Scientific Editor's*)

What you have before you is a successive issue of the *Management Issues* quarterly. It is entirely devoted to questions of entrepreneurship or, to be more precise, the development of research into entrepreneurship in the global context. Entrepreneurship is a multi-dimensional and multi-aspect area of study that is characterized by a multi-disciplinary (the conducting of research in many scientific disciplines separately) and/or inter-disciplinary (encompassing the research of at least two scientific disciplines) nature. Entrepreneurship is primarily a cognitive area within the framework of the economic sciences (both economics and management sciences). Research into entrepreneurship is conducted on local, regional, national, and even international levels, which univocally reflected in the papers of this issue. This collection of presented articles is proof that the institutional achievements of researchers into entrepreneurship is significant and has great potential for development. We hope that this work will univocally display diversity, but primarily the scientific abundance of Polish researchers into entrepreneurship, simultaneously accenting certain designations allowing the isolation of entrepreneurship within the framework of the economic sciences (economics and management sciences). This is not the first time that this subject matter has found its way onto the pages of this quarterly. However, our opinion is that this is justified due to its theoretical and practical importance, where this issue of *Management Issues* shows just how complex and multi-faceted the area of entrepreneurship is, especially in the international context. This subject stirred exceptional large interest and a total of thirteen articles have been selected for this issue out of those submitted.

This issue is launched with an article entitled “The Creation, Retaining, and Capturing of Value in Entrepreneurial Organizations,” authored by Wojciech Dyduch. Up until now, topical literature has directed its attention at seeking out the dependencies between innovativeness, entrepreneurship, and efficiency in the functioning of an organization. This article expands the so-defined dependencies assuming that the result of activating entrepreneurship in organizations is primarily the creation of value.

In their article entitled “Towards an Integrated Framework for Company Entrepreneurship,” Katarzyna Bratnicka and Monika Kulikowska-Pawlak analyze the impact of organizational entrepreneurship as dynamic capacity for the organizational effectiveness of a company. Research results were

based on a sample of 158 small and medium enterprises from the Voivodeship of Silesia.

Krzysztof Brzostek and Anna Michna present preliminary results of empirical research involving the dependency between knowledge management and the efficient functioning of small- and medium-sized enterprises in their article entitled "Empirical Studies Concerning the Relationship between Knowledge Management and Effective Performance In Small- and Medium-Sized Enterprises: Selected Preliminary Results." The research looked at a sample of twelve companies from the Voivodeship of Lower Silesia.

In their text entitled "Determinants of Fast-Growing Enterprises in Poland," Teresa Kraśnicka and Wojciech Głód explain the concept and meaning of high-growth and hyper-growth and discuss selected factors that influence an above-average growth dynamics in a company. The empirical section of the article is based on an analysis of 4,000 Polish companies.

In the successive article entitled "Movements between Entrepreneurship and Paid Employment: Experiences of Polish Entrepreneurs in the International Context," Piotr Zientara and Anna Maria Nikodemka-Wołowik very proficiently link the thread of paid work and self-employment in the international context so actively explored in research into entrepreneurship and supported by solid empirical research.

The next article, which is entitled "Entrepreneurial exit: Research Perspectives and Challenges," was written by Izabela Kołodkiewicz and Marta Wojtyra. This article is a successful attempt at conceptualizing entrepreneurial exit. The authors characterize selected dimensions of the entrepreneurial exit phenomenon from the perspective of company strategy in a functional approach (including succession strategies in family companies, for example).

"The International Environment and Its Influence on the Entrepreneurial Internationalization of the Firm: The Case of Polish Businesses" is the successive article. It was written by Agnieszka Głodowska, Bożena Pera, and Krzysztof Wach and is based on the assumptions of international entrepreneurship and, in analyzing the processes of company internationalization, concentrates on three elements – the entrepreneur, the company, and the environment. The authors analyze the role of the environment in the process of internationalizing Polish companies through the vehicle of questionnaires.

Oksana Kiforenko's article entitled "The Internationalization of Banks: A Multilevel Analysis of Positive Effects on Competitiveness" portrays the processes of bank internationalization, which translate into their competitiveness, especially in the international context. The article presents several analytical levels – the international level (EU), the national level (the Ukraine and Germany), and the micro-economic level (Deutsche Bank).

The article by Tamara Florčić entitled "Specialized SMEs in the Hotel Industry and Market Positioning in Croatia" is something of a study on

positioning small and medium enterprises in the hotel industry and their position in the highly competitive tourist business environment. The article is based on both quantitative and qualitative research. It strives to identify further possibilities in the development of companies in the SME sector active in the hotel industry in Croatia.

Lizbeth Martínez Ramírez, Jaime Muñoz Flores, and Arturo Torres Vargas utilized a multi-criteria method of the analytical hierarchical process (AHP) as a tool in their research into entrepreneurship in the area of predicting government policies in supporting the launching of startups in their article entitled “The Analytical Hierarchy Process: An Optimal Methodology for Research in Entrepreneurship.”

Rafał Wisła, in his article entitled “The Technological Advantages of the Regions of Central and Eastern Europe,” identifies the potential technological advantages of the regions of Central and Eastern Europe and assesses their diversification in an inter-regional breakdown. The analysis performed by the author demonstrates that the level of development of the region is determined by the number of developing specializations, where a convergence effect is being witnessed in the area of technological advantages in a group of sixteen most developed regions of Central and Eastern Europe.

In their turn, Arkadiusz Świadek, Piotr Dzikowski, Marek Tomaszewski, and Jadwiga Gorączkowska make an assessment of the impact of structural industrial diversification in companies and their innovative activities in Poland in their article entitled “Structural Determinants of Innovation in Industry: The Pavitta Model in the Polish Economy.” On the basis of empirical results, the authors indicate that the key to an acceleration of research and development in Poland is the stimulation of its activity mainly in entities ranked as high- and medium-high-tech.

The issue closes with an article by Robert Romanowski and Wiesław Ciechomski entitled “The Impact of Expenditures Tied to Innovation and Entrepreneurship on the Development of Local Borderland Regions of Eastern Poland.” The authors indicate the positive impact of the Lisbon Strategy as implemented over the years 2000–2010 on innovation, environmental protection, and labor market support on local development in the borderland areas of Eastern Poland.

The multiplicity of the subject matter touched upon by the authors reflects the diversity found in modern solutions relating to entrepreneurship. We hope that this issue as prepared by us will allow our readers to at least partially become familiar with this multi-dimensional topic in which various areas are studied using diverse methods, which has also been illustrated in this volume. We wish you inspiring reading!

*dr hab. Krzysztof Wach, prof. UEK
prof. dr hab. Beata Glinka*